

XII засідання Міжурядової українсько-словацької комісії з питань транскордонного співробітництва

Радник ректора КУП НАН України в Закарпатській області Світлана Мітряєва (Міжнародний центр правових та економіко-соціальних досліджень країн Центральної-Східної Європи, м. Ужгород) взяла участь у засіданні українсько-словацької міжурядової комісії з питань транскордонного співробітництва.

В Ужгороді міжурядова комісія обговорила транскордонну співпрацю України та Словаччини.

XII засідання Міжурядової українсько-словацької комісії з питань транскордонного співробітництва розпочало свою роботу в Ужгороді.

Протягом 12–13 вересня 2016 р. сторони обговорили наступні питання:

- стан та перспективи розвитку спільного прикордонно-митного контролю і малого прикордонного руху на українсько-словацькому державному кордоні;
- розвиток прикордонної інфраструктури на українсько-словацькому кордоні. Модернізація та реконструкція пунктів пропуску;
- розвиток транспортної інфраструктури на українсько-словацькому кордоні;
- збереження навколишнього природного середовища. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.

Буде також прийнято Програму транскордонного співробітництва з Україною (Норвезькі гранти на 2009–2014 роки – можливість залучення українських державних і громадських організацій як партнерів проекту).

Українську частину комісії представляла Олена Кучеренко – директор департаменту з питань регіонального розвитку Мінрегіону, словацьку – Рудольф Урбановіч, Державний секретар МВС Словацької Республіки. У засіданні також взяли участь голова Закарпатської обласної державної адміністрації Геннадій Москаль, Ужгородський міський голова Богдан Андрійов, Надзвичайний та Повноважний посол Словацької Республіки в Україні Юрей Сівачек, Генеральний консул Словацької Республіки в Ужгороді Янка Буріанова, Радник ректора КУП НАН України в Закарпатській області Світлана Мітряєва (Міжнародний центр правових та економіко-соціальних досліджень країн Центральної-Східної Європи, м. Ужгород), інші представники міністерств та відомств України та Словаччини.

Міжнародний симпозіум з проблем нацменшин в Європі

13–14 вересня 2016 р. в Ужгороді розпочав роботу Міжнародний симпозіум Фонду Конрада Аденауера та Ради німців України «Інтеграція релігійних і етнічних меншин у Східній Європі».

Серед гостей, які обмінювалися думками з цих проблем, – директор Представництва Фонду Конрада Аденауера в країні Габріеле Бауманн, голова Ради німців України Володимир Лейсле депутат Бундестагу, повноважний Федерального уряду з питань переселенців і національних меншин Гартмут Кошик, уповноважений із міжнародної співпраці самоврядної організації угорських німців д-р Коломан Бреннер, голова Демократичного форуму німців Бухареста Крістіане Космату, голова Об'єднання карпатських німців Словаччини д-р Ондřej Пьосс. Модератором дискусії буде президент Фонду німецької культури у Східній Європі Клаус Вайгелт.

Про аспекти національних меншин в Україні доповіли також заступник Голови Комітету ВР України з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин Валерій Пацкан, представник угорської меншини Василь Брензович, представник румунської меншини Тарас Дацьо, представник словацької меншини Йозеф Гейніш, римо-католицький священник с. Павшино Йозеф Трунк, керівник благодійної організації «Хесед Шпіра» Михайло Галін, радник ректора КУП НАН України в Закарпатській області Світлана Мітряєва (Міжнародний центр правових та економіко-соціальних досліджень країн Центральної-Східної Європи, м. Ужгород).

Участь КУП НАН України в роботі Об'єданого дослідницького центру Європейської Комісії (JRC)

14 вересня 2016 р. ректор КУП НАН України Ю. Бошицький взяв участь в роботі наукового форуму – Інформаційний день Об'єданого дослідницького центру Європейської Комісії (EU Joint Research Centre, JRC), який проходить у Великому конференц-залі Національної академії наук України.

У рамках науково-технічного співробітництва між ЄС та Україною, JRC спільно з Національною академією наук України організувала інформаційну кампанію в Києві, присвячену співпраці в галузі науки та інновацій (Research and Innovation, R&I). Головним завданням програми є визначення пріоритетних напрямів співпраці українських науковців, зокрема вчених Національної академії наук України, з європейським науковим співтовариством (JRC).

Мета заходу – просування ініціативи JRC щодо наукової підтримки України і визначення можливих стратегічних напрямів співпраці між Україною та ЄС. Інформаційна кампанія JRC спрямована на підвищення поінформованості про нові можливості, які виникають у межах науково-технічного співробітництва

України з ЄС (JRC), у контексті впровадження смарт-спеціалізації S3. Смарт-спеціалізація S3 – це виявлення унікальних функцій, активів та конкурентних переваг кожної країни та кожного окремого регіону, що спрямоване передусім на визначення ефективної державної політики в галузі науки та інновацій, яка дає змогу визначити пріоритетні напрямки розвитку як для країни, так і її регіонів.

Концепт смарт-спеціалізації S3 є важливою основою для дослідницької та інноваційної діяльності, а також вдосконалення системи її управління й за межами ЄС. Останнім часом, зокрема, S3 стає частиною політики Європейського Союзу, спрямованої на більш тісне співробітництво між ЄС і країнами-партнерами для сприяння всебічному і стійкому економічному зростанню таких країн.

У заході взяли участь: голова представництва ЄС в Україні Хьюг Мінгареллі (Hugues Mingarelli), віце-президент НАН України академік Анатолій Загородній, генеральний директор JRC Владімір Шуґа (Vladimír Šucha), заступник міністра освіти і науки України Максим Стріха, а також представники багатьох наукових установ та організацій.

Захід відбувся в три етапи: 14 вересня 2016 р. – інформаційний день; 15 вересня 2016 р. – семінар із стратегії (розумних) смарт-спеціалізації (smart specialisation, S3); 16 вересня 2016 р. – зустріч з представниками українських органів державної влади та наукових установ НАН України, які були запрошені на навчання із смарт-спеціалізації S3 в місті Севілья (Іспанія) у листопаді 2016 року.

Круглий стіл на тему: «Юридичний зміст основних принципів та складових свободи вираження поглядів як одного із головних критеріїв демократичної держави»

14 вересня 2016 р. в межах запланованого кафедрою міжнародного права та порівняльного правознавства заходу під керівництвом к.ю.н. Е. В. Тітко відбувся круглий стіл на тему: «Юридичний зміст основних принципів та складових свободи вираження поглядів як одного із головних критеріїв демократичної держави».

Свобода вираження поглядів являє собою одну з найважливіших засад розвитку демократичного суспільства. Саме тому для студентів є неймовірно важливим розуміти квінтесенцію поняття, теоретичні можливості обстоювання права на свободу вираження поглядів та його практичну реалізацію.

Із привітальним словом виступили: доц. кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства к.ю.н. Е. В. Тітко та доц. кафедри міжнародного права і порівняльного правознавства к.ю.н. О. О. Харчук.

Олександр Даценко розпочав теоретичну частину з оглядового дослідження міжнародно-правових механізмів закріплення права на свободу думки і слова. Відповідно до його доповіді, 124 країни світу у своїх конституціях закріпили положення щодо забезпечення вільного вираження поглядів. Свобода вираження поглядів була визнана ООН однією з фундаментальних демократичних цінностей, необхідних для мирного співіснування націй. Вже у Преамбулі до Загальної Декларації прав людини 1948 р. свобода вираження поглядів розглядається як одна з чотирьох основних свобод. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р. у ст. 19 також закріплює право безперешкодно дотримуватися своїх переконань; право на свободу вираження поглядів передбачене також і п. 1 ст. 10 Європейської конвенції з прав людини 1950 р. О. Даценко зауважив, що в Україні право на свободу вираження поглядів також отримало законодавче закріплення у ст. 34 Конституції України.

Олексій Якубенко дослідив поняття свободи слова в рамках журналістської діяльності Шарлі Ебдо. Його доповідь стала предметом дискусії, адже доповідач зосередив свою увагу на проблемі констатації фактів та висловленні суджень. Розмірковуючи над тим, чи має бути зроблене чітке розмежування між констатацією фактів та оціночними судженнями, студенти дійшли висновку, що в той час як наявність фактів може бути продемонстровано, достовірність оціночних суджень не піддається доведенню.

Кирилом Пашковим були висвітлені проблеми права на свободу вираження поглядів у мусульманських країнах (Іран та Саудівська Аравія). Дарія Ярцева торкнулася проблеми тероризму в сучасному світі, а Анна Абраамян присвятила свою доповідь геноциду вірмен тощо.

У результаті проведення даного заходу студентство дійшло висновку, що саме право на свободу вираження поглядів лишається найактуальнішою, найгострішою проблематикою в умовах сьогодення, та правом, у якому важко встановити межу, яке б не завдавало шкоди іншим.

Круглий стіл на тему: «Регулювання правових відносин у зоні конфлікту на Донбасі в контексті дотримання прав людини»

22 вересня 2016 р. кафедрою кримінального права та процесу Київського університету права НАН України спільно з Координатором проектів ОБСЄ в Україні було проведено науковий круглий стіл на тему «Регулювання правових відносин у зоні конфлікту на Донбасі в контексті дотримання прав людини» на базі Міжнародного центру правових та історико-політичних досліджень країн Центрально-Східної Європи КУП НАН України у м. Львові. Цей науковий захід було організовано в рамках проведення II Львівського форуму кримінальної юстиції на тему: «Правова реформа у сфері кримінальної юстиції: ключові параметри та прогноз подальшого розвитку». До участі в цих заходах були запрошені представники Конституційного та Верховного судів, Верховної Ради України, державних установ у сфері кримінальної юстиції, народні депутати України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини та інші провідні фахівці. Завідувач Міжнародного центру правових та історико-політичних досліджень країн Центрально-Східної Європи КУП НАН України У. Б. Андрусів оголосила вітальне слово від ректора КУП НАНУ Ю. Л. Бошицького.

Із вступним словом до присутніх звернулася модератор круглого столу, завідувач кафедри кримінального права та процесу КУП НАН України О. О. Кваша.

В обговоренні взяли участь: О. В. Авраменко, декан факультету № 1 Львівського державного університету внутрішніх справ; О. С. Бісюк, к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінального права та процесу Київського університету права НАН України; В. М. Бурдін, к.ю.н., декан юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка; В. О. Гацелюк, д.ю.н., професор, менеджер програм з питань правової реформи Координатора проектів ОБСЄ в Україні; Н. О. Гуторова, к.ю.н., заслужений юрист України, директор Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; С. О. Гриненко, д.ю.н., професор, заслужений юрист України, завідувач спеціальною кафедрою Інституту юридичних кадрів для СБ України Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»; З. А. Загинеї, д.ю.н., начальник відділу досліджень проблем злочинності у сфері службової діяльності та корупції Науково-дослідного інституту Національної академії прокуратури України; О. В. Капліна, д.ю.н., доцент, завідувач кафедри кримінального процесу Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»; В. П. Коваленко, д.ю.н., професор, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ; О. М. Короленко, к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінального права та процесу Київського університету права Національної академії наук України; І. В. Красницький, к.ю.н., декан факультету № 2 Львівського державного університету внутрішніх справ; Н. Р. Лашук, к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ; В. В. Луцик, к.ю.н., доцент кафедри кримінального процесу і криміналістики Львівського національного університету імені Івана Франка; О. К. Марін, к.ю.н., доцент, заступник декана з наукової роботи юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка; В. О. Навроцький, к.ю.н., доцент, керівник Львівського форуму кримінальної юстиції; Д. О. Олейников, д.ю.н., професор, старший науковий співробітник Інституту юридичних кадрів для СБ України Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»; В. Ф. Примаченко, професор кафедри кримінального права і кримінології Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ; Т. І. Созанський, к.ю.н., доцент завідувач кафедри кримінального права і кримінології Львівського державного університету внутрішніх справ; Д. І. Тарасенко, к.ю.н., доцент, старший викладач Інституту юридичних кадрів для СБ України Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»; В. В. Шаблістий, д.ю.н., доцент, завідувач кафедри кримінального права і кримінології Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

У ході дискусії були висунуті пропозиції щодо розробки механізмів ефективного функціонування кримінальної юстиції для забезпечення реінтеграції Донбасу в правовий простір України. Відбулось фахове обговорення науковцями та практиками, багато з яких виконували завдання із забезпечення правопорядку в зоні проведення АТО, нагальних питань щодо притягнення осіб до кримінальної відповідальності, звільнення від неї чи її виключення, за умов забезпечення прав людини в Україні.

Міжнародна конференція «Countering Information War – Lessons Learned from NATO and Partner Countries» (Тбілісі)

27–28 вересня професор Ю. Л. Бошицький взяв участь у якості експерта та доповідача в міжнародній конференції «Countering Information War – Lessons Learned from NATO and Partner Countries», що відбулася у Тбілісі (Грузія).

Конференція була організована Інститутом GLOBSEC (Братіслава, Словаччина) у співпраці з інформаційним центром НАТО та ЄС, підтримуючи програму «Наука НАТО: мир та безпека». Завдяки реалізації такого проекту відбулося обговорення важливих для всього світу проблем, а саме протидії інформаційній війні.

Основними тезами конференції було те, що в наш час засоби масової комунікації самі є новими «природними ресурсами», що збільшують багатства суспільства. Тобто боротьба за капітал, простори збуту та інше відходять на другий план, а головним постає доступ до інформаційних ресурсів, знань, що призводить до того, що війни ведуться вже більше в інформаційному просторі та за допомогою інформаційних видів озброєнь.

Професор Ю. Л. Бошицький виступив з доповіддю «Питання освіти з точки зору протидії інформаційній війні», у якій розкрив важливі аспекти медіаграмотності як найважливішого комплексу навичок і знань, необхідних людині в сучасному інформаційному просторі. Пан Бошицький зазначив, що медіаграмотність дозволяє зрозуміти, що вся інформація створює потужні ціннісні і поведінкові моделі, впливає на нас без нашого усвідомлення цього, медіа визначає політичне та культурне життя країни та світу.

Для розширення міжнародних зв'язків участь КУП НАНУ в такій конференції має неабияке значення, адже, по-перше, десятки доповідачів та експертів створюють робочі зв'язки, обмінюються досвідом, а по-друге, результатом міжнародної конференції стане розробка комплексу заходів-рекомендацій для посадових осіб, які приймають рішення в країнах-членах і партнерах НАТО.

Круглий стіл на тему: «Кримінально-правова охорона національної безпеки: сучасні виклики для України та протидія»

5 жовтня 2016 р. в Київському університеті права НАН України кафедра кримінального права та процесу разом із студентським науковим товариством провела засідання круглого столу на тему: «Кримінально-правова охорона національної безпеки: сучасні виклики для України та протидія». Модератор заходу – Р. В. Перелігіна, к.ю.н., доцент кафедри кримінального права та процесу КУП НАНУ зосередила увагу учасників на концептуальних питаннях під час обговорення заданої проблематики.

У засіданні взяли участь викладачі кафедри, зокрема завідувач кафедри кримінального права і процесу Київського університету права НАН України, д.ю.н., професор О. О. Кваша, яка чітко визначила основні сучасні пріоритети реальної кримінальної ситуації новітніх загроз, ризиків і небезпек, пов'язаних із ситуацією на сході нашої держави; професори кафедри П. Д. Біленчук, Г. С. Семаков та к.ю.н., доцент кафедри О. С. Бісюк.

Жваву дискусію викликали наукові повідомлення доповідачів:

– Невінчаний М. Проблеми кримінально-правової охорони власності в умовах військового конфлікту на сході України;

– Мацюк М. Зарубіжний досвід протидії інформаційному тероризму;

– Летун Т. Засоби масової комунікації та медія-тероризм;

– Сабова Е. Жіноча участь у тероризмі;

– Циганчук Д. Сепаратизм – загроза незалежності й цілісності України;

– Мужецька К. Хімічна та біологічна зброя як засіб масового знищення людей;

– Марків Ю. Детермінанти зростання загроз національній безпеці України;

– Волошина К. Диверсія як злочин проти основ національної безпеки;

– Осауленко А. Державна таємниця як складова забезпечення національної безпеки України.

За результатами круглого столу можна стверджувати, що креативні виступи, міркування, роздуми, висновки, пропозиції, які були озвучені його учасниками, знайдуть своє безпосереднє втілення в процесі формулювання концептуальних засад удосконалення кримінально-правової охорони національної безпеки України та розробці ефективної протидії злочинності в даній сфері.

Науково-методологічний семінар «Стимули, заборони та обмеження у приватному праві»

6 жовтня 2016 р. кафедрою цивільного та трудового права Київського університету права НАН України було проведено семінар «Стимули, заборони та обмеження у приватному праві», в якому взяли участь викладачі різних ВНЗ України, а також представники студентських наукових гуртків, аспіранти тощо.

З доповідями виступили:

– д.ю.н., професор Р. Б. Шишка, який звернув увагу на невідповідність широкої практики застосування таких стимулів і відсутність їх позитивістського забезпечення, що призводить до зловживань та непорозумінь;

– к.ю.н. В. О. Кожевникова, яка у своїй доповіді «Обмеження у приватному праві» відмежувала заборони та обмеження і визначила види останніх;

– к.ю.н. М. О. Гузеват торкнулася проблематики заборон у приватному праві та звернула увагу на парадокс загальнодозвільного підходу в цивільному праві та його антиподу заборон;

– к.ю.н. О. А. Рассомахіна («Винятки та обмеження у сфері використання торгових марок у мережі Інтернет»);

– к.ю.н. Д. В. Шкребець («Процесуальні зловживання»);

– к.ю.н. О. М. Калашник («Межі застосування аналогії»).

З повідомленнями інституціонального спрямування виступили інші учасники семінару, зокрема молоді науковці-студенти: В. Буфан, В. Куликівська, В. О. Туровська, А. І. Гаврись, А. В. Клібанський, В. А. Бордіженко.

Спостерігалися жваві обговорення та дискусії аспірантів: Г. В. Гоголіної, А. М. Кондратової, студентів магістратури: К. І. Подорної, С. П. Юрків, Ю. В. Мойсенко. Учасники підтвердили позитивну практику проведення таких форумів для пізнання механізму правового регулювання та становлення професіоналів-юристів.

Круглий стіл на тему: «Проблеми державотворення та правотворення в умовах сучасних інтеграційних процесів»

Напередодні Дня юриста в Київському університеті права НАН України кафедра теорії та історії держави і права разом із студентським науковим товариством провела засідання круглого столу на тему: «Проблеми державотворення та правотворення в умовах сучасних інтеграційних процесів».

У заході взяли участь професор В. М. Иванов, завідувач кафедри теорії та історії держави і права; Р. П. Панасюк, к.і.н., доцент; О. Г. Варич, к.ю.н., доцент; О. М. Волощенко-Віслобокова, к.ю.н., доцент; К. Г. Волинка, к.ю.н., доцент, доцент, а також студенти.

Учасники виступили з науковими доповідями та продемонстрували мультимедійні презентації з досліджуваної тематики («Філософсько-правові проблеми методології юридичної науки», «Деякі напрями праворозуміння в умовах сучасних інтеграційних процесів», «Стан та проблеми розвитку правової свідомості в умовах сучасних євроінтеграційних процесів», «Особливості взаємовпливу та взаємодії моралі та права у світлі сучасних процесів» тощо).

Жваві обговорення та дискусії викликали питання щодо необхідності та доцільності існування так званої «електронної держави» та її особливостей у сучасних умовах. У цьому ж напрямі учасників зацікавили проблеми впливу інформації на правосвідомість громадян в умовах сучасних інтеграційних процесів.

Всі учасники заходу проявили значний інтерес до нагальних питань, що стосуються проблеми державо- та правотворення і винесли для себе нові та корисні ідеї, адже загалом питань, що впливають на процеси державо- та право творення, є невичерпним.

Круглий стіл на тему: «Актуальні питання розвитку міжнародного права у XXI ст.»

6 жовтня 2016 р. кафедрою міжнародного права та порівняльного правознавства під керівництвом к.ю.н. Н. Б. Мушак, ст. викладача І. М. Проценко, к.ю.н. О. В. Стрельцової, к.ю.н. О. О. Харчука було проведено засідання студентського круглого столу на тему: «*Актуальні питання розвитку міжнародного права у XXI ст.*».

Сучасний етап функціонування системи міжнародних відносин загалом і міжнародного права, зокрема, характеризується рядом особливостей використання традиційних методів та способів вирішення проблемних ситуацій у взаєминах між суб'єктами міжнародних відносин. Неодноразово апробовані способи набувають нових ознак, змісту, форм тощо. Саме особливостям міжнародно-правового регулювання питань, окремим галузям міжнародного права і було присвячено засідання круглого столу.

Зі вступним словом виступили: доц. кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства к.ю.н. О. О. Харчук та доц. кафедри міжнародного права і порівняльного правознавства к.ю.н. Н. Б. Мушак.

Питання, що становили предмет дискусії різнилися. Обговорення стосувалося захисту жертв війни, соматичних прав людини, проблеми міжнародної правосуб'єктності фізичної особи в міжнародному праві, відповідальності за знищення культурних об'єктів, впливу трибуналів ad-hoc на звичаєве міжнародне гуманітарне право щодо неміжнародних збройних конфліктів та ін.

Так, у своїй доповіді Олексій Якубенко акцентував увагу на важливості справи Аль-Махді в контексті відповідальності за знищення культурних об'єктів. Рішення МКС у справі є важливим з огляду на те, що вперше в рамках Римського статуту було засуджено особу за знищення культурних об'єктів. Хоча в рамках Нюрнберзького трибуналу та Міжнародного трибуналу у справах колишньої Югославії (Тадіч, Йокіч, Крстіч, і т.д.) також висувалися звинувачення у знищенні культурних об'єктів, вони не набували такого поширення та значення. Окрім того, ці трибунали не мали такого універсального характеру, який має МКС. Рішення дає чіткий сигнал, що за знищення культурних об'єктів особи будуть нести відповідальність перед МКС. Це є надзвичайно важливим і з огляду численних актів варварського знищення ісламістськими угрупованнями культурних та релігійних об'єктів у Сирії, Іраці, Афганістані та інших країнах. Це означає неминучість настання міжнародної відповідальності за протиправні діяння.

Ганна Моторна, розглядаючи вплив трибуналів ad-hoc на звичаєве міжнародне гуманітарне право щодо неміжнародних збройних конфліктів, зазначила, що характерною рисою сучасних міжнародних відносин є зміна особливостей збройних конфліктів, поява низки нових категорій та ситуацій, збільшення кількості жертв серед цивільного населення, дедалі більша інтернаціоналізація збройних конфліктів неміжнародного характеру. З огляду на такі фактори судові органи в галузі міжнародного кримінального права набувають досить широкого поширення. Створення міжнародних кримінальних судів, уповноважених переслідуванню окремих осіб за вчинені ними діяння, коли держави не бажають чи не можуть зробити цього самі, завжди пов'язане зі змістом міжнародного гуманітарного права та кваліфікацією серйозних порушень міжнародно-правових норм як воєнних злочинів. Тому важливого значення набуває дослідження норм, що містяться у статутах міжнародних кримінальних трибуналів та минулої і поточної практики їх застосування. Отже, серйозні порушення міжнародного гуманітарного права становлять саме воєнні злочини, які мають наслідком особисту кримінальну відповідальність для тих, хто їх вчиняє шляхом дії чи бездіяльності. Відповідальність за судове переслідування порушників покладена в першу чергу на конкретні держави. Але для тих випадків, коли вони не можуть чи не бажають цього робити, практикою було підказане рішення, яке полягало в заснуванні міжнародних кримінальних трибуналів. Покарання винних, без сумніву, є ефективним застосуванням права, що дає змогу повністю використовувати потенціал норм, які захищають інтереси міжнародного співтовариства загалом. Очевидно, це дасть змогу поліпшити захист жертв збройних конфліктів у майбутньому.

Анна Абрамян, дослідивши поняття соматичних прав людини, дійшла обґрунтованих висновків, що: позитивним було б прийняття спеціальних законів («Про репродуктивні права», «Про генну інженерію» та ін.) та вдосконалення чинного законодавства України, що регламентує окремі види соматичних прав. Окрім того, слід активізувати законотворчий пошук у напрямі можливого правового регулювання найбільш суспільно резонансних соматичних прав, які нині заборонені (евтаназія, репродуктивне клонування тощо). Науково-технічний прогрес, а разом із ним і нові технології породжують нові проблеми та трансформують розуміння традиційних цінностей. У зв'язку з цим виникає безліч проблем правового, морального та концептуального характеру. Через колосальну потужність наукової технології наука та техніка стають одночасно як великою надією для людського прогресу, так і однією з найбільших загроз, які вимагають нових підходів до етичної оцінки та правового регулювання їх результатів. Відповідно, досягнення в галузі забезпечення прав людини неминуче мають призвести до розширення й подальшого вдосконалення системи прав людини.

У результаті проведення заходу присутні дійшли висновків, що саме міжнародне право – динамічна й гнучка система норм, правові можливості й нормативний інструментарій якої здатні забезпечити вирішення ключових проблем людства за умов наявності, серед іншого, політичної волі його суб'єктів.

**Співпраця КУП НАНУ з Регенсбургом –
столицею Європейських Конгресів конституціоналістів**

14–15 жовтня 2016 р. у м. Регенсбурзі (Німеччина) відбувся XVIII Міжнародний конгрес з європейського та порівняльного конституційного права. Високий професійний рівень заходу було підтверджено участю

понад 60 представників судової гілки влади та науковців з європейських країн. Зокрема, питання щодо співробітництва судів загальної юрисдикції з конституційними судами країн були висвітлені представниками Німеччини, Угорщини, Боснії та Герцеговини, Румунії, Польщі, Болгарії, Греції, Косово, Чорногорії, Вірменії, Швеції, Норвегії, Іспанії, Словенії, Молдови, Тунісу, Албанії, Туреччини тощо.

Київський університет права НАН України на заході представляла к.ю.н., доцент кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Н. Б. Мушак.

Участь у Міжнародному конгресі від України взяли також судді Конституційного Суду України д.ю.н. С. В. Шевчук, д.ю.н. І. Д. Сліденко та завідувач кафедри європейського та порівняльного правознавства Інституту міжнародних відносин Київського національного університету, д.ю.н. В. І. Муравйов.

Враховуючи актуальність проблематики у зв'язку з проведенням конституційної та судової реформ в Україні шляхом внесення змін до Конституції України, Н. Б. Мушак виступила з доповіддю на тему: «Derogation of Judicial System as One of Key Directions of Combating Corruption in Ukraine». У ній вона зазначила, що єдиною неререформованою складовою, яка залишається в рамках правової системи України, є система українських судів. Основними факторами, що негативно впливають на діяльність судів в Україні, є політична й економічна корупція. Якщо порівнювати ступінь впливу на діяльність судів, то можна сказати, що діяльність КСУ найбільше потерпає від політичної корупції, у той час, коли економічна корупція істотно впливає на діяльність судів загальної юрисдикції.

Проблема, пов'язана з запобіганням та боротьбою із корупцією, обговорювалася також представниками Молдови, Угорщини, Польщі та Румунії. Зокрема, було зроблено висновок, що явище корупції є системним, відповідно і долати її потрібно лише спільними зусиллями. Для цього необхідно забезпечити принцип незалежності роботи антикорупційних органів та унеможливити їх політичну залежність від правлячої влади.

Під час обговорення доповідей та проблемних питань Міжнародного конгресу, учасниками було наголошено на ефективності функціонування інституту індивідуальної конституційної скарги. Так, за зверненням громадянина можуть бути розглянуті й оскаржені закони або окремі їх норми, що, на думку громадянина, порушують його конституційні права. У деяких країнах з індивідуальною скаргою можна звертатися, оскаржуючи не лише закони, а й інші нормативні акти або навіть індивідуальні адміністративні акти та судові рішення. Якогось чіткого стандарту щодо інституту індивідуальної конституційної скарги не існує – кожна країна вирішує це питання на власний розсуд.

Популяризуючи інститут конституційної скарги в Європі, представники Польщі та Словенії наголосили, що конституційна скарга є додатковим засобом правового захисту і може бути подана після вичерпання основних засобів захисту, а предметом оскарження може бути закон, акт органу управління, судове рішення, бездіяльність органів влади. Скарга може бути подана будь-якою особою, яка вважає себе потерпілою внаслідок порушення її основних прав і свобод.

Підбиваючи підсумки, організатор заходу проф. Р. Арнольд зазначив, що взаємодія національних судів держав-членів ЄС із Судом Європейського Союзу відбувається у вигляді преюдиціальної процедури, що забезпечує однакове тлумачення й застосування права Євросоюзу в усіх державах-членах ЄС. При цьому рішення Суду ЄС стають квазіпрецедентами: по суті, формують, хоча і не в чистому вигляді, судову практику Суду Європейського Союзу.

Перший із серії майстер-класів Асоціації адвокатів України

22 жовтня 2016 р. в Київському університеті права НАН України відбувся перший із серії майстер-класів Асоціації адвокатів України на тему: «Адвокат в кримінальному процесі: особливості здійснення адвокатської діяльності на різних стадіях кримінального провадження». Доповідачами виступили відомі адвокати міста Києва – Ібрагім Татієв, Леонід Шалімов та Іван Староста.

Перед початком навчання до студентів із вітальним словом звернувся Президент Асоціації адвокатів України Олег Рачук. Він наголосив на важливості здобувати знання з різних джерел. Поєднання теорії з практикою має позитивні наслідки, а отже, отримання інформації «з поля бою», від безпосередніх учасників процесу для студентів може стати ще однією сходинкою до професії. Від Київського університету права гостей та студентів привітала завідувач кафедри конституційного, адміністративного, господарського права та процесу, д.ю.н. Надія Армаш.

Першим лектором був адвокат Леонід Шалімов, який своїм нестандартним підходом до викладення матеріалу зміг не тільки пробудити напівсонне студентство суботнього ранку, а й тримати в тонусі всю аудиторію до останнього слова. Докази і доказування, наразі, це саме та тема, яку студенти знатимуть на «відмінно».

Адвокат Іван Староста продовжив майстер-клас лекцією про практичні дії адвоката при вилученні майна під час обшуку. Вихід із тупикових ситуацій, подолання колізії норм та адекватне реагування на процесуальні порушення – безцінні поради майбутнім адвокатам.

На завершення своє бачення місця й ролі адвоката в кримінальному процесі як особи, яка відновлює природний ритм життя громадян, порушений вчиненням делікту, виклав адвокат Ібрагім Татієв. Пояснюючи молодому поколінню юристів специфіку адвокатської діяльності, він використав асоціацію з філософією східного бойового мистецтва айкідо – сила нападаючого обертається проти нього – чим несамовитіше атака, тим із більшою швидкістю, силою та енергією вона руйнується. У тому ж полягає й майстерність адвоката – захищаючи свого підзахисного він має не стільки сам поводитись агресивно, скільки професійно використовувати надану опонентами інформацію на свою користь, вчинені ними помилки обертати проти них самих.

Цікаві враження, гігабайти професійної інформації, позитивні емоції. Кожен виступ супроводжувався аплодисментами студентів. Невимушено і корисно. Саме так вдало розпочалась річна серія майстер-класів Асоціації адвокатів України на базі Київського університету права НАН України.

III Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні виклики і актуальні проблеми права інтелектуальної власності в Україні та Європі»

25 жовтня 2016 р. у Київському університеті права НАН України відбулася III Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні виклики і актуальні проблеми права інтелектуальної власності в Україні та Європі». Співорганізатором конференції виступила Всесвітня організація інтелектуальної власності.

У роботі міжнародної науково-практичної конференції взяли участь провідні науковці, аспіранти, студенти вищих навчальних закладів України та зарубіжних країн, зокрема, представники: Всесвітньої організації інтелектуальної власності, Національної академії наук України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства юстиції України, Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Грузія), Національного авіаційного університету, Київського економічного університету імені Вадима Гетьмана, Університету державної фіскальної служби України, Запорізького національного Почесними гостями на конференції були: Олександр Шевченко, керівник програм Департаменту країн з перехідною та розвинутою економікою Всесвітньої організації інтелектуальної власності (Швейцарія); Андрій Шевцов, директор департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації та ліцензування Міністерства освіти і науки України; Елене Секніашвілі, головний спеціаліст відділу з питань європейської інтеграції та судочинства Департаменту з правових та міжнародних справ Національного центру інтелектуальної власності «Сакпатенті» (Грузія); Владислав Федоренко, директор Науково-дослідного-центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України; Сергій Демченко, помічник президента Національної академії наук України; Юрій Капіца, Директор центру інтелектуальної власності та передачі технологій НАН України; Ніна Карпачова, перший заступник Голови Союзу юристів України, член Правління і Ради Європейського Інституту Омбудсмена; Мохамад Рокай, Президент Міжнародного інвестиційного центру «Генезис»; Христо Роглев, письменник, науковець, доцент кафедри готельно-ресторанного бізнесу Київського національного торгово-економічного університету.

Із вступним словом до учасників конференції на пленарному засіданні виступив ректор Київського університету права НАН України, професор, заслужений юрист України Юрій Бошицький. Він, зокрема, наголосив, що проведення конференції спільно зі Всесвітньою організацією інтелектуальної власності в Київському університеті права НАН України передбачає консолідацію зусиль вчених та практиків України та світу з розробки стратегії інтелектуальної власності взагалі та тактики здійснення політики у цій сфері в окремих країнах. Україна прагне європейської інтеграції і пристала на концепцію адаптації її законодавства до вимог законодавства країн ЄС, є активною учасницею заходів ВОІВ з надання належної правової охорони та захисту прав на результати інтелектуальної діяльності й активно співпрацює з міжнародною спільнотою для реалізації завдань, які стоять перед співтовариством у цій сфері. Не закрита дорога для індивідуальної співпраці науковців у межах міжнародних програм та грантів.

На адресу організаторів та учасників міжнародної науково-практичної конференції надійшли привітання, зокрема від Гарі Френсіса, Генерального директора Всесвітньої організації інтелектуальної власності (Женева, Швейцарія); Бориса Патона, Президента Національної академії наук України; Лілії Гриневич, Міністра освіти і науки України; Святослава Піскуна, Голови Союзу юристів України.

До учасників конференції із промовою звернувся Олександр Шевченко, керівник програм Департаменту країн з перехідною та розвинутою економікою Всесвітньої організації інтелектуальної власності (Женева, Швейцарія), в якій акцентував увагу на діяльності Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) з метою розвитку інновацій та розробки політики у сфері інтелектуальної власності.

У своїх наукових доповідях учасники конференції обмінювалися думками з питань нормативно-правового регулювання інтелектуальної власності та інноваційної діяльності на національному та міжнародному рівні; окремими аспектами вдосконалення регулювання відносин інтелектуальної власності; проблемами інтелектуальної власності як інструменту розвитку економіки: проблеми та шляхи їх вирішення; сучасні тенденції розвитку права інтелектуальної власності; особисті немайнові права інтелектуальної власності в системі немайнових прав людини тощо.

Обрана тематика міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики і актуальні проблеми права інтелектуальної власності в Україні та Європі» стала майданчиком для обміну оригінальними думками із зазначеної проблематики. З доповідями виступили, зокрема: завідувач кафедри цивільного та трудового права Київського університету права НАН України Роман Шишка «Правова природа рукописів дисертацій»; Павло Цибульов, д.т.н., професор, Інститут інтелектуальної власності Національного університету «Одеська юридична академія» «Досвід організації школи інноваційних стартапів»; Андрій Новицький, професор кафедри цивільного права та процесу Університету Державної фіскальної служби України «Значення міжнародної співпраці у сфері охорони інтелектуальної власності для України»; Надія Загіршев, старший викладач кафедри конституційного, адміністративного, господарського права та процесу Київського університету права НАН України «Щодо предмету господарського договору трансферу технології»; Дмитро Луц, к.ю.н., старший викладач кафедри цивільного права Запорізького національного університету «Реставрація прав на сорти тварин» тощо.

26 жовтня конференція продовжила свою роботу.

До учасників конференції із промовою звернувся ректор Київського університету права НАН України, професор, заслужений юрист України Юрій Бошицький та окреслив основні напрями подальшої співпраці

із Всесвітньою організацією інтелектуальної власності. Зокрема, було наголошено на тому, що вирішення поставлених проблем у сфері інтелектуальної власності можливе для України із врахуванням досвіду провідних європейських країн та США. Важлива роль у цьому процесі належить і міжнародному академічному співробітництву, що є одним із пріоритетів нашого університету. Структура Київського університету права має усі необхідні організаційні та правові можливості для розвитку: по-перше, подальшого співробітництва з ВОІВ; по-друге, для того, щоб стати провідником її ідей на теренах Східної Європи, у тому числі з підготовки й перепідготовки фахівців у сфері інтелектуальної власності. Слід зазначити, що зараз чергова делегація КУП НАН України (а це троє студентів) підготовлені до участі в міжнародній науково-практичній конференції, яка відбудеться в Женеві (Швейцарія) у грудні цього року.

У продовження розпочатої дискусії в сфері проблем інтелектуальної власності, перед учасниками конференції з доповіддю виступила Елена Секніашвілі, головний спеціаліст відділу з питань європейської інтеграції та судочинства Департаменту з правових та міжнародних справ Національного центру інтелектуальної власності «Сакпатенті» (Грузія). Зокрема, у своєму виступі Секніашвілі Елена наголосила на необхідності співпраці в галузі інтелектуальної власності.

До учасників конференції з промовами виступили представники кафедр Київського університету права НАН України. Зокрема: Петро Біленчук, к.ю.н., професор кафедри цивільного та трудового права (*«Науково-методичне і експертне забезпечення дослідження об'єктів інтелектуальної власності»*); Олена Бісюк, к.ю.н., доцент кафедри кримінального права та процесу (*«Контрафактні та піратські дії, за які настає кримінальна відповідальність за законодавством України»*); Марія Гузеват, к.ю.н., доцент кафедри цивільного та трудового права (*«Захист прав інтелектуальної власності: питання теорії та практики»*); Вікторія Кожевникова, к.ю.н., доцент кафедри цивільного та трудового права, *«Роль обмежень у договірї»*; Олена Калашник, к.ю.н., доцент кафедри цивільного та трудового права, *«Щодо можливості застосування аналогії у цивільному процесі при розгляді спорів у сфері захисту прав інтелектуальної власності»* тощо.

Студентська трибуна була представлена виступами студентів Київського університету права НАН України, зокрема Іванна Слободяник, *«Правовий режим студентських наукових робіт»*; Олена Давидова, *«Засоби індивідуалізації юридичних осіб»*; Ельнара Джафарова, *«Майнові права в сфері інтелектуальної власності»*; Юрій Мойсеєнко, *«Питання реалізації норми про обов'язкову оцінку вкладу об'єктів права інтелектуальної власності, належних державним установам, при формуванні господарських товариств»* тощо.

З підсумками роботи III Міжнародної науково-практичної конференції *«Сучасні виклики і актуальні проблеми права інтелектуальної власності в Україні та Європі»* до учасників звернувся ректор Київського університету права НАН України Юрій Бошицький та Олександр Шевченко, керівник програм Департаменту країн з перехідною та розвинутою економікою Всесвітньої організації інтелектуальної власності (Швейцарія) та було запропоновано прийняти підсумковий документ конференції у формі Резолюції.

Круглий стіл «Співробітництво держав у галузі запобігання зміни клімату»

28 жовтня 2016 р. в Київському університеті права НАН України під керівництвом К. О. Савчука (к.ю.н., доцента кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства КУП НАНУ), О. О. Харчука (к.ю.н., доцента кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства КУП НАНУ) та І. М. Проценко (к.ю.н., старшого викладача кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства КУП НАНУ) було проведено круглий стіл, присвячений Міжнародно-правовому співробітництву держав у галузі запобігання зміни клімату. До участі в круглому столі були залучені студенти магістратури факультету «Правознавство та міжнародні відносини» спеціальності «Міжнародне право».

Із вступним словом виступив К. О. Савчук, наголосивши на важливості та актуальності дослідження тематики круглого столу. Оскільки, за надзвичайно короткий термін проблема глобальної зміни клімату стала однією з основних проблем для міжнародної спільноти.

Під час обговорення проблемних питань круглого столу, учасники відзначилися високим науковим рівнем ведення дискусій і виступили з доповідями, підготовленими на високому науково-теоретичному рівні. Варто відзначити актуальність тем доповідей, підготовлених студентами: Катериною Озеровою *«Вплив та наслідки зміни клімату в контексті глобалізації»*, Тарасом Радченком *«Історія міжнародно-правового співробітництва в галузі запобігання змін клімату»*, Олександром Білим *«Паризький кліматичний саміт 2015 р.: шлях до попередження та адаптації наслідків кліматичних змін»*, Іриною Розпашнюк *«Паризький протокол 2015 р.: зміст та значення для міжнародного співробітництва із протидії кліматичних змін»*, Інною Сулою *«Міжнародно-правовий механізм реалізації та контролю положень Паризької кліматичної угоди 2015 р.»*, Альоною Письменною *«Ратифікація Паризької кліматичної угоди 2015 р.: екологічні зобов'язання України»*.